

Aan:
De vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Wetsvoorstel breed offensief (kamerstuknr. 35394)

Utrecht, 20 juni 2022

Geachte Kamerleden,

Aanstaande maandag 27 juni staat het wetgevingsoverleg breed offensief geagendeerd met de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen. Dat biedt een mooie kans om de minister te vragen werk te maken van de broodnodige wijzingen in de Participatiewet om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Cedris onderschrijft het belang van het breed offensief en steunt de ambitie om werk te maken van arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking.

Het is noodzakelijk en een teken van beschaving dat degenen die niet kunnen werken financieel ondersteund worden waar dat nodig is. Voor degenen die wel kunnen werken is de meest duurzame en beste vorm van armoedebestrijding hen te begeleiden naar een vaste baan. Geef iemand een vis en hij eet voor een dag, leer iemand vissen en hij eet voor het leven. Niet alleen is dat goed voor onze economie en de staatskas, werk biedt ook sociale contacten, structuur, kansen om je ontwikkelen, zelfstandigheid en zelfrespect.

De voorstellen die nu op tafel liggen zijn een stap in de goede richting. Om écht het verschil te maken en te zorgen voor een arbeidsmarkt waar op iedereen kan meedoen is een meer fundamentele herziening van de Participatiewet noodzakelijk. Toch is er ook nu al meer mogelijk.

Cedris geeft u ter voorbereiding op het wetgevingsoverleg de volgende concrete aandachtspunten en voorstellen mee:

- **zorg dat een wettelijk aanvraagrecht voor maatwerkondersteuning voor gemeenten ook financieel haalbaar is.**
Een wettelijk recht mag geen papieren letter blijven.
- **voorkom dat mensen die naar vermogen werken en inclusief een vrijlatingsbedrag economisch zelfstandig zijn, afhankelijk blijven van het regime van de bijstand**
... en zich keer op keer moeten verantwoorden bij de uitkeringsinstantie.
- **start op korte termijn een pilot om inzicht te krijgen in de effecten van een verbrede inzet van de no riskpolis**
De no riskpolis neemt een belangrijke drempel weg voor werkgevers om mensen die al langer aan de kant staan een baan te bieden.
- **zet sociaal-ontwikkelbedrijven in bij het in kaart brengen van de competenties en arbeidsmogelijkheden van werkzoekenden.**
Sociaal ontwikkelbedrijven kunnen diagnose- en participatietrajecten inzetten om meer zicht te krijgen op het werkzoekendenbestand van gemeenten en UWV.
- **Houd de komende drie jaar voor gemeenten inzichtelijk welke middelen ze binnen het Gemeentefonds ontvangen voor re-integratie en wat hieraan wordt besteed.**
Zolang er meer dan een miljoen mensen aan de kant staan, moeten alle re-integratiemiddelen voor het beoogde doel worden ingezet.

Deze punten lichten we hieronder verder toe.

- **Maak aanvraagrecht instrumenten en voorzieningen financieel haalbaar**

Het wetsvoorstel biedt werknemers en werkgevers de mogelijkheid een aanvraag in te dienen voor ondersteuning op maat. De gedachte achter deze maatregel steunen we. Cedris vindt het belangrijk dat werkzoekenden en werkgevers kunnen rekenen op de ondersteuning die nodig is om een duurzame match mogelijk te maken. Het gaat hierbij om het bieden van jobcoaches, aanpassen van werkplekken, maar ook om loonkostensubsidie met bijhorende begeleidingsvergoeding. Een aantal Brabantse gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven is op dit laatste punt specifiek ingegaan in een aparte brief. Cedris sluit zich hier graag bij aan en ondersteunt de door hen gedane oproep om de hoogte van de loonkostensubsidie en de begeleidingskosten te baseren op de daadwerkelijke kosten. Uiteraard moeten gemeenten hiertoe ook financieel in staat worden gesteld. Als aan deze financiële voorwaarde niet wordt voldaan, dreigt een wettelijk aanvraagrecht voor ondersteuning op maat niet meer dan een papieren maatregel te zijn, of het gaat ten koste van baan-/participatiekansen van andere werkzoekenden. Overigens staat Cedris niet alleen in deze oproep. Het SCP, de WRR en de commissie Borstlap hebben in hun rapporten duidelijk gemaakt dat extra inzet van gemeenten, om kwetsbare werkzoekenden maatwerkondersteuning te bieden, niet zonder extra budget kan.

- *Cedris roept u op ervoor te zorgen dat deze voorgestelde wettelijke bepaling financieel haalbaar en maatwerk in alle gevallen mogelijk is.*

Zorg voor een structurele vrijlatingsregeling

Het uitgangspunt dat werken structureel moet lonen, ook voor mensen met een deeltijdbaan, onderschrijft Cedris volledig. Daarbij horen maatregelen om zoveel mogelijk mensen die werken met inzet van loonkostensubsidie, te stimuleren tot duurzame economische zelfstandigheid. Dit houdt voor ons in dat mensen zo snel mogelijk uit de uitkering komen en niet langer dan nodig financieel afhankelijk blijven van de uitkeringsinstantie. De voorgestelde regeling vinden we daarom niet optimaal, omdat werknemers met een arbeidsbeperking die naar vermogen werken en met de vrijlatingsregeling economisch zelfstandig zijn, in het voorstel van het kabinet tóch afhankelijk blijven van de sociale dienst (voor de verrekening). Ook geldt de vrijlating in principe slechts voor één jaar. Dit betekent in veel gevallen dat de werknemer met een arbeidsbeperking na dat jaar weer terug bij af is en een inkomensterugval van ongeveer € 150,00 netto per maand moet opvangen. Wegens doorwerking in bijvoorbeeld huurtoeslag, zal deze mogelijk achteraf worden verlaagd, waardoor terugbetaling tot schulden kan leiden.

- *Cedris verzoekt de Tweede Kamer aan te dringen op een oplossing die een structurele regeling mogelijk maakt en voorkomt dat mensen met een arbeidsbeperking en een economisch zelfstandig inkomen toch afhankelijk blijven van het regime van de bijstand.*

Breid de no-riskpolis uit

De no-risk-polis neemt een belangrijke belemmering weg voor werkgevers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Op dit moment is de no-riskpolis gekoppeld aan mensen die vallen onder de doelgroep van de banenafpraak en beschut werk. Een uitbreiding van de no-riskpolis tot degenen die al enkele jaren in de bijstand zitten, maakt de kans op en betaald werk ook voor hen groter. Het haalt een belangrijke drempel weg voor werkgevers om ook deze groep mensen een baan te bieden. Als een werkzoekende hierdoor een baan vindt, wordt een uitkering bespaard en een vacature ingevuld. Deze besparing ligt vele malen hoger dan de kosten van een no-riskpolis, die enkel het ziekterisico afdekt.

Bij de behandeling van de begroting 2021 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen (kamerstuknr. 35570-XV-65) met het verzoek aan de regering om een verkenning te doen naar de maatschappelijke kosten en baten van uitbreiding van de no-riskpolis, door deze ook beschikbaar te maken voor mensen die langdurig een bijstandsuitkering hebben. Het vorige kabinet heeft een ambtelijke verkenning uitgevoerd. Vanwege de demissionaire status wilde het vorige kabinet geen vervolgstappen zetten. Wel is de suggestie gedaan om via een pilot meer inzicht te krijgen in de effecten.

- *Cedris roept de Tweede Kamer op om het kabinet te vragen een pilot uit te voeren en denken hierbij graag mee hoe dit het best kan worden vormgegeven.*

Vergroot het inzicht in het werkzoekendenbestand

De forse omvang van het werkzoekendenbestand met tegelijkertijd een historisch hoog aantal vacatures vereist passende maatregelen. Het is onacceptabel dat in deze arbeidsmarktsituatie op dit moment niet al het beschikbare instrumentarium wordt ingezet om inzicht te krijgen in de competenties van mensen die nu aan de kant staat en op zoek zijn naar werk. Een beter beeld van arbeidsmarkt- en

scholingsmogelijkheden van werkzoekenden vergroot het arbeidspotentieel en vermindert de noodzaak om arbeidskrachten van elders te halen.

Sociaal ontwikkelbedrijven zijn goed in staat via diagnose- en participatietrajecten gemeenten en UWV te ondersteunen bij deze uitdaging, maar worden hiervoor lang niet altijd ingezet. Een gemiste kans.

- *Cedris roept de Tweede Kamer op om gemeenten en het UWV te stimuleren sociaal-ontwikkelbedrijven in te zetten bij het in kaart brengen van de competenties en arbeidsmogelijkheden van werkzoekenden.*

Houd beschikbaar re-integratiebudget voor gemeenten inzichtelijk.

Met ingang van 1 januari 2023 gaat een groot deel van de participatiebudgetten (excl. WSW en beschut werk) over naar het gemeentefonds. Dit is een onderdeel van de herijking en herverdeling van het gemeentefonds. De budgetten maken nu nog deel uit van de integratie-uitkering sociaal domein en zijn straks dus volledig vrij besteedbaar. Een gevolg van de overheveling van de gelden naar het gemeentefonds is dat participatiebudgetten voor gemeenten niet langer herkenbaar zijn. Dit verhoogt het risico dat geld, bedoeld voor re-integratie, aan andere doelen wordt besteed.

Cedris vindt dat het budget, bedoeld voor re-integratie, daar ook aan besteed moet worden, zeker zolang er nog zo'n grote groep mensen werkloos aan de zijlijn staat.

Een andere reden om transparant te houden welk budget gemeenten krijgen voor re-integratie, is de wens om begeleidingsbudgetten te koppelen aan de inzet van loonkostensubsidie. Om als gemeente maatwerk te kunnen bieden is noodzakelijk dat gemeenten begeleidingsmiddelen krijgen van het Rijk op basis van gerealiseerd beleid en werkelijk gemaakte kosten. Een overheveling van de participatiebudgetten naar het Gemeentefonds strookt daar niet mee en is een stap achteruit in plaats van vooruit.

- *Cedris roept de Tweede Kamer op ervoor te zorgen dat in ieder geval de eerste drie jaar wordt gemonitord in hoeverre de middelen, die overgeheveld worden vanuit de integratie-uitkering Participatie en onderdeel worden van het Gemeentefonds, op lokaal niveau worden uitgegeven aan de werkzoekenden die extra ondersteuning nodig hebben. Als blijkt dat de inzet achterblijft, moeten aanvullende maatregelen worden getroffen.*

Wij zijn van harte bereid om onze voorstellen persoonlijk aan u toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Mohamed el Mokaddem

Voorzitter Cedris